

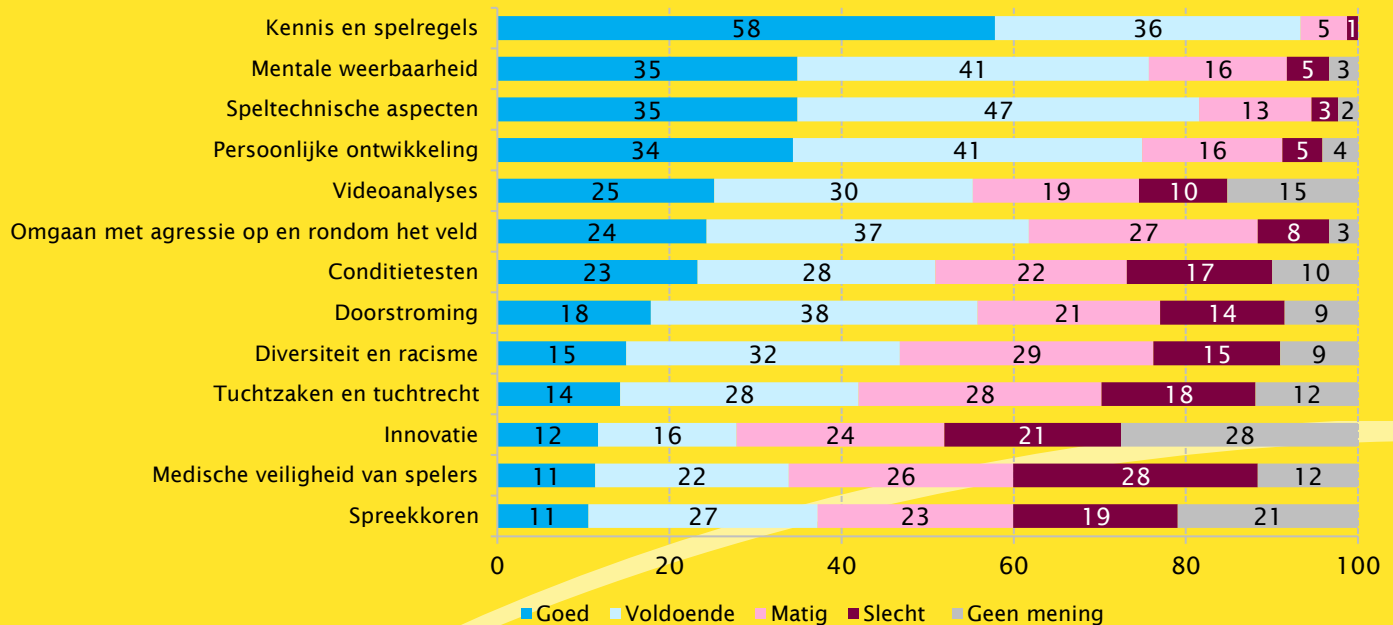
Hoe kijkt de voetbalarbitrage tegen haar vak aan?

Een onderzoek onder leden van COVS Nederland over cursus- en opleidingsaanbod, randvoorwaarden en wedstrijdgedrag anno 2020.

Factsheet 2021/7

Vidar Stevens, Eva Heijnen & Peter Nafzger (Mulier Instituut)
Johan Suurd, Ron Sotthewes & Jonathan van Dongen (COVS Nederland)

Figuur 1. Tevredenheid over thema's in het huidige cursus- en opleidingsaanbod voor arbitrage volgens (assistent-)scheidsrechters, coaches, rapporteurs en waarnemers (in procenten, n=1.035)

Bron: Enquête onder (assistent-)scheidsrechters, rapporteurs, waarnemers en coaches (persoonlijke mail met link via COVS Nederland), 2020, Mulier Instituut.

Inleiding

Ieder weekend staan ruim 35.000 scheidsrechters, assistent-scheidsrechters, coaches, waarnemers en rapporteurs klaar om 1,2 miljoen voetballers van het spel te laten genieten. Ondanks de toenemende populariteit van bekende voetbalscheidsrechters en assistent-scheidsrechters, zoals Bas Nijhuis en Franca Overtoom, neemt het aantal actieve scheidsrechters af. Om een beter beeld te krijgen van de staat van de arbitrage hebben de Centrale Organisatie Voetbal Scheidsrechters (COVS) en het Mulier Instituut onderzocht hoe (assistent-)scheidsrechters, rapporteurs, waarnemers en coaches momenteel aankijken tegen het scheidsrechtersvak. Wat vinden ze van het cursus- en opleidingsaanbod en de randvoorwaarden? En welke vormen van wedstrijdgedrag ervaren zij op en naast het veld?

Steekproef

1.035 respondenten hebben de vragenlijst ingevuld, waarvan 858 scheidsrechters, 36 assistent-scheidsrechters en 141 waarnemers, coaches of rapporteurs. Alle respondenten zijn lid van het COVS Nederland en nog steeds actief op de Nederlandse voetbalvelden. De meeste respondenten zijn actief in de seniorencompetitie (vanaf 19 jaar) (49% van de

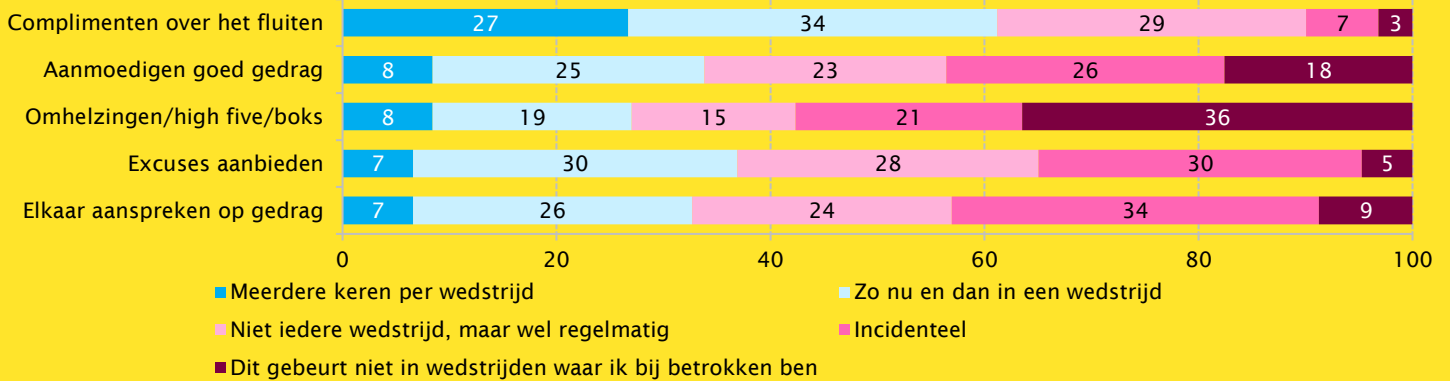
steekproef), in de vierde klasse of lager (45%), de derde klasse (35%) of de tweede klasse (26%). De gemiddelde leeftijd van de respondenten in de steekproef is 53,7 jaar en gemiddeld zijn de (assistent-)scheidsrechters al 23,3 jaar actief.

Cursus- en opleidingsaanbod

Er bestaan verschillende scheidsrechtersopleidingen en -modules. Daarnaast is er een opleidingsaanbod voor assistent-scheidsrechters, rapporteurs, waarnemers en coaches. In opleidingen en cursussen komen verschillende thema's aan bod die relevant zijn voor het arbitragevak. Deze opleidingen en cursussen worden verzorgd door de KNVB. In figuur 1 is te zien hoe tevreden de respondenten zijn over de aandacht voor verschillende thema's in het huidige cursus- en opleidingsaanbod. De respondenten zijn het meest tevreden over de aandacht voor spelregels (94%), mentale weerbaarheid (76%), speltechnische elementen (82%) en persoonlijke ontwikkeling (75%). Minder tevreden zijn zij over de aandacht voor spreekkoren (38%), medische veiligheid (33%), innovatie (38%), tuchtzaken en -recht (42%) en diversiteit en racisme (47%) in het cursus- en opleidingsaanbod.

Figuur 2. Positief wedstrijdgedrag van spelers richting de arbitrage volgens (assistent-)scheidsrechters, coaches, rapporteurs en waarnemers (in procenten, n=1.035)

Bron: Enquête onder (assistent-)scheidsrechters, rapporteurs, waarnemers en coaches (persoonlijke mail met link via COVS Nederland), 2020, Mulier Instituut.

Randvoorwaarden

92 procent van de respondenten heeft geen problemen met de gemiddelde reisafstand per wedstrijd en ongeveer drie kwart van de respondenten is content met de kilometer- en de wedstrijdvergoeding die zij ontvangen. Wel is een groot deel van respondenten (71%) ontevreden over het feit dat zij zelf kleding en materiaal moeten aanschaffen. Verder ligt er nog ruimte voor verbetering in de doorstroommogelijkheden voor (assistent-)scheidsrechters, want 53 procent van de respondenten zou hier graag meer begeleiding bij krijgen.

Wedstrijdgedrag

In figuur 2 worden verschillende vormen van positief wedstrijdgedrag richting de arbitrage weergegeven, uitgesplitst naar hoe vaak deze per wedstrijd voorkomen. Iets meer dan zes op de tien respondenten geven aan dat zij elke wedstrijd complimenten krijgen over de manier waarop zij fluiten. In mindere mate wordt de arbitrage door veldspelers aangemoedigd (33%) of omhelsd (27%) of worden er excuses aangeboden (37%). In beperkte mate ervaren scheidsrechters dat spelers elkaar gedurende de wedstrijd aanspreken op hun gedrag richting de arbitrage (33%).

Qua negatieve vormen van gedrag richting de arbitrage (zie figuur 3) komt 'in discussie gaan over een beslissing' het vaakst voor: 60 procent van de respondenten ervaart elke wedstrijd een discussie over een beslissing en 29 procent van deze groep ervaart dit gedrag meerdere keren per wedstrijd. Daarnaast heeft 47 procent van de

respondenten elke wedstrijd te maken met een wegwerpgebaar of hoofdschudden. Opvallend is dat 24 procent van de respondenten aangeeft elke wedstrijd geconfronteerd te worden met fysiek geweld, zoals duwen of trekken. Ander fysiek geweld, zoals slaan, schoppen of bijten, komt bij 5 procent van de respondenten elke wedstrijd voor.

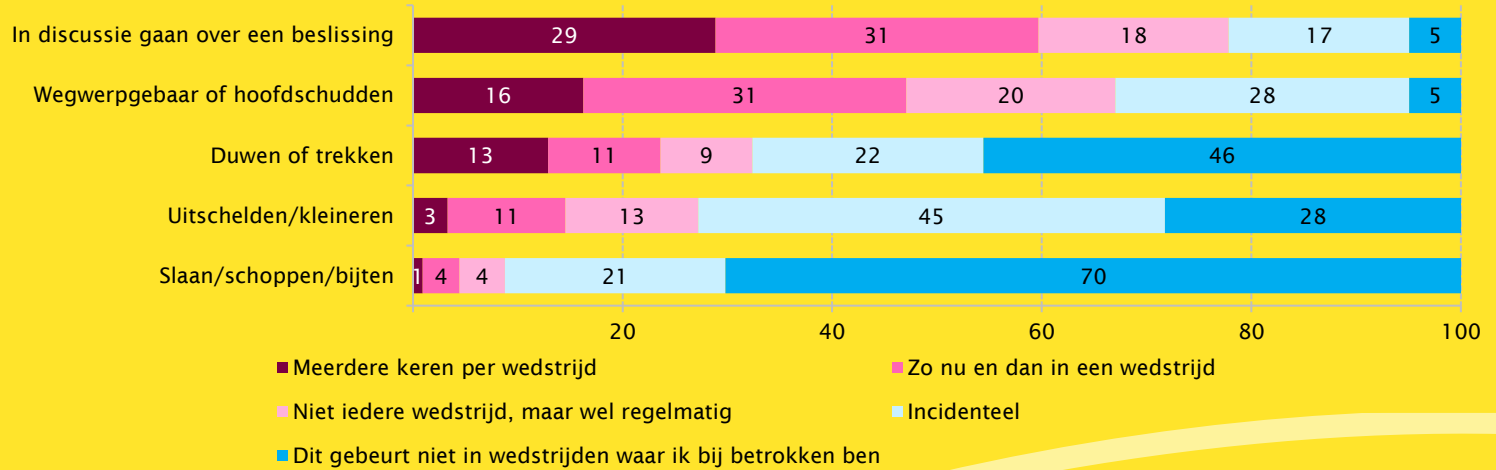
Sociale media

Een nieuw fenomeen waarmee scheidsrechters geconfronteerd worden, zijn berichten via sociale media. Vooral in de leeftijdsgroep van 12 tot en met 35 jaar geeft 25 procent van de respondenten aan regelmatig via social media te worden aangesproken door spelers, trainers, supporters of bestuursleden van verenigingen waar zij fluiten, vlaggen of waarnemen. In de overige leeftijdsgroepen is dit gemiddeld 15 procent. Er is niet gevraagd op wat voor manier de respondenten online worden aangesproken, maar uit de open antwoorden op de vragenlijst blijkt wel dat dit niet altijd complimenten zijn.

Beleidsimplicaties

Deze bevindingen hebben implicaties voor de begeleiding en ondersteuning van (assistent-)scheidsrechters, waarnemers, coaches en rapporteurs in Nederland. Allereerst blijkt dat er een roep bestaat om meer aandacht voor medische veiligheid, tuchtrecht, discriminatie en racisme, spreekkoren en innovatie in de arbitragecursussen en -opleidingen. In de online leeromgeving 'DugOut' kan meer aandacht komen voor deze thema's. Om de kennis van de arbitrage op het

Figuur 3. Negatief wedstrijdgedrag van spelers richting de arbitrage volgens (assistent-)scheidsrechters, coaches, rapporteurs en waarnemers (in procenten, n=1.035)

Bron: Enquête onder (assistent-)scheidsrechters, rapporteurs, waarnemers en coaches (persoonlijke mail met link via COVS Nederland), 2020, Mulier Instituut.

gebied van medische veiligheid te vergroten zou een EHBO-cursus van toegevoegde waarde zijn. Vanuit de respondenten is er de wens om nadrukkelijker te kijken naar doorstromingsmogelijkheden voor arbiters op alle niveaus en naar ondersteuning op het gebied van aanschaf van eigen kleding en materiaal.

Ten tweede bevestigt dit onderzoek de kwetsbaarheid van de sociale veiligheid van de arbitrage. Excessieve vormen van wedstrijdgedrag, zoals slaan, schoppen of bijten, komen bij 5 procent van de respondenten iedere wedstrijd voor. 24 procent geeft aan iedere wedstrijd te maken te krijgen met duw- of trekbewegingen. In de laatste herziening van het 'Reglement Tuchtrechtspraak Amateurvoetbal' is artikel 85 lid 4 aangepast, waardoor het nu mogelijk is om als slachtoffer (vaak scheidsrechters) geïnformeerd te worden over de opgelegde strafmaat voor de dader. Sindsdien kunnen scheidsrechters een terugkoppeling ontvangen als zij een tuchtrechtelijk incident hebben meegemaakt op de voetbalvelden. Toch blijft juridische bijstand en (emotionele) nazorg voor scheidsrechters vanuit partijen als de KNVB, COVS Nederland en ARAG gewenst.

Ten derde blijkt uit dit onderzoek dat 25 procent van de beginnende scheidsrechters regelmatig online wordt benaderd door mensen van clubs waar zij fluiten. NOC*NSF heeft met een aantal sportbonden, waaronder de KNVB, al een online campagne opgezet, genaamd 'sportief met social media', om sporters en verenigingen

bewust te maken van de schadelijke gevolgen van negatieve online uitingen richting een scheidsrechter. Het kan helpen om deze campagne en de toolkit uit te breiden naar de gebruikersgroep van scheidsrechters, om hen ook te informeren over hoe zij beter online kunnen communiceren met bijvoorbeeld Twitteraars. Dit kan bijdragen aan de digitale weerbaarheid van het arbitragekorps.

Onderzoeksverantwoording

Voor dit onderzoek is een vragenlijst uitgezet onder alle 3.491 leden van de COVS Nederland. Dit is in september 2020 gebeurd. Het onderzoek heeft een respons van 29,6 procent. De data zijn representatief voor de leden van de COVS. Het onderzoek is geen afspiegeling van professionele voetbalscheidsrechters, vrouwelijke arbiters, of zaalvoetbalscheidsrechters. Voor vervolgonderzoek is het interessant om in te zoomen op deze subgroepen. Alle leden hebben een persoonlijke mail ontvangen, verstuurd door de webmaster van COVS Nederland, met daarin een link naar een beveiligde vragenlijstomgeving. De vragenlijst is vooraf getoetst onder een groep scheidsrechters om te controleren of de vragen aansloten bij hun belevingswereld. De onderzoeksdata kunnen worden opgevraagd bij COVS Nederland en het Mulier Instituut. Het onderzoek is deels tot stand gekomen met steun van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.